

GENOPBYGNINGEN AF DANMARK

4 forslag til indsatser, som kan genopbygge både bygningsmassen, klimaet og økonomien

GENOPBYGNINGEN AF DANMARK

Nedlukningen af store dele af Danmark som følge af coronakrisen har allerede haft store konsekvenser for landets økonomi og arbejdsmarked.

Stort set alle private virksomheder – store som små – melder om fald i omsætning, og det har store konsekvenser for lønmodtagere på tværs af bygge- og anlægsbranchen. Mange private bygherrer vil holde igen med større renoveringer, og mange er naturligt nok nervøse for fremtiden. En konjunkturafhængig byggesektor er en af de første, der kan mærke nedgangen i ordrebøgerne.

Samtidig står Danmark over for store forandringer. Et bredt flertal i Folketinget blev i slutningen af 2019 enige om en klimalov med et mål om 70 procent reduktion af drivhusgasudledningerne i 2030 i forhold til 1990 og et langsigtet mål om klimaneutralitet i senest 2050. Det er en ambitiøs målsætning, som Blik- og Rørarbejderforbundet bakker op om.

Byggesektoren og installationsbranchen kommer til at spille en central rolle i den grønne omstilling, vi står over for. Det er derfor positivt, at regeringen har valgt at ophæve loftet for kommunernes anlægsinvesteringer i 2020. Men det er vigtigt, at de midler, som frigives i regeringens hjælpepakker, bruges til investeringer i en gennemgående renovering af både den kommunale, private og almene bygningsmasse. Det vil både være med til at fastholde og skabe arbejdspladser for faglærte håndværkere samt sikre mere klimavenlige, energieffektive og sunde bygninger.

Nedenfor er 4 konkrete indsatsområder, som vil styrke både økonomien, klimaet og dansk byggeri.

- 1. En grøn renoveringsstrategi**
- 2. Indfør krav til indeklimaet i alle offentlige bygninger**
- 3. Styrk incitamentet for energioptimering i private boliger**
- 4. Sæt krav om energieffektivisering af boliger i den almene sektor**

1. EN GRØN RENOVERINGSSTRATEGI

Bygninger står for omkring 40 % af Danmarks samlede energiforbrug (1), og ifølge Klimarådet er der stort potentiale for energibesparelser særligt i den ældre boligmasse (2).

Vi bruger ikke den energi, vi producerer, på en intelligent og bæredygtig måde. Vi bruger for meget energi og udleder for meget CO₂, fordi vi ikke foretager de nødvendige, klimabevidste grønne forbedringer af vores bygninger, boliger og installationer.

Løsningerne er forholdsvis simple – men de kræver, at vi er klar til at investere i omlægningen, og at vi indfører mekanismer, som gør, at det kan betale sig at energirenovere.

I havneområder kan vi bruge havvand til nedkøling af bygningerne i de varme måneder. Og ved at genbruge brugsvand og regnvand kan vi mindske forbruget af vores grundvand, samtidig med at vi undgår oversvømmelser.

Der er også mange gevinster at hente ved at gennemgå installationerne ude i bygningerne. Gennem en teknisk optimering, hvor der fokuseres på den rigtige dimensionering og intelligente komponenter, kan vi sikre en mere effektiv og intelligent styring af energiforbruget. Dermed kan vi mindske overforbrug af vand, varme og el, samtidig med at vi skaber og fastholder jobs for en række VVS'ere, blikkenslagere, ventilationsteknikere og elektrikere.

Blik og Rør anbefaler

- Iværksæt en grøn renoveringsstrategi for Danmark, der som minimum lever op til kravene i EU's bygningsdirektiv
- Indfør incitamentordninger, som kompenserer bygningsejere for at foretage energibesparende renoveringer som fx brug af fjernkøling ved havvand eller genbrug brugsvand og regnvand, hvor det er muligt

(1) Dansk Byggeri, Byggeriets Energianalyse 2019

(2) Klimarådet. Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion. 2020

(3) Klimapartnerskabet for bygge- og anlægssektoren. Anbefalinger til regeringen. 2020

40%

af Danmarks energiforbrug
bruges i bygninger

35%

af alt affald er bygge- og
anlægsaffald

20%

af Danmarks CO₂-udledning
stammer fra energiforbrug i
bygninger (3)

2. INDFØR KRAV TIL INDEKLIMAET I ALLE KOMMUNALE BYGNINGER

Ifølge klimapartnerskabet for bygge- og anlægssektoren – som på regeringens opfordring har set på CO₂-reduktionsmuligheder i branchen – kan man spare 42.000 ton CO₂ ton om året ved at gøre de offentlige bygninger mere energieffektive (4)

Landets 98 kommuner ejer og administrerer i alt ca. 31 mio. m² bygninger, herunder bl.a. folkeskoler, vuggestuer, børnehaver og idrætsfaciliteter samt administrationsbygninger. (5) Indeklimaet i kommunale bygninger har længe været under skarp kritik. På både folkeskoler, daginstitutioner og plejehjem oplever ansatte og borgere dagligt gener som følge af ringe luftkvalitet og dårligt indeklima.

Et sundt og rent indeklima vil være endnu mere vigtigt i den kommende tid, hvor der i forbindelse med den langsomme genåbning af Danmark vil være skærpet fokus på nedbringelse af smitte med coronavirus. Særligt i daginstitutioner og skoler, hvor mange børn samles tæt, og på landets plejecentre, hvor beboerne er i særlig risiko, vil det være vigtigt at sikre, at luftkvaliteten og indeklimaet er sundhedsmæssig forsvarligt.

Der skal derfor stilles krav til indeklimaet i de kommunale bygninger, hvor der færdes mange mennesker til dagligt. Det vil ikke kun sikre et sundt og rent indeklima, men vil også reducere kommunernes energiforbrug, ligesom det vil skabe beskæftigelse for dygtige ventilations- teknikere, skorstensfejere og VS'ere.

Blik og Rør anbefaler

- Indfør krav om udarbejdelse og efterfølgelse af kommunale indeklimahandlingsplaner, som indbefatter alle kommunale bygninger, hvor der færdes mange mennesker til dagligt
- Afskaf anlægsloftet permanent, så kommunerne har mulighed for at investere i energirenoveringer og bedre indeklima
- Indfør krav om at kommuner og regioner skal energirenovere 3 procent af bygningsmassen årligt, som det allerede kræves for statens bygninger.

(4) Klimapartnerskabet for bygge- og anlægssektoren. Anbefalinger til regeringen. 2020

(5) Oversigt kommunale bygninger <https://benchmark.fm3.dk/bm/bmStart.php>

3. STYRK INCITAMENTET FOR ENERGIOPTIMERING I PRIVATE BOLIGER

Vi tilbringer mere end 22 af døgnets timer inden døre. Og 40 % af det samlede energiforbrug i Danmark anvendes i bygninger. Heraf udgør private husholdninger ca. 30 % af det samlede endelige energiforbrug. Energirenovering af beboelsesbygninger er derfor et helt afgørende element i den grønne omstilling.

Der er et massivt energisparepotentiale i særligt parcelhuse og etageboliger opført før 1930 samt i parcelhuse opført i 1960'erne og 1970'erne. (6) Men mange private boligejere mangler den nødvendige viden og det økonomiske incitament til at energirenovere. Og en global økonomisk krise risikerer at sætte en yderligere dæmper på boligejernes lyst til renovering og energioptimering de kommende år. Derfor er der brug for, at der fra politisk side indføres tiltag, der kan styrke boligejernes incitament til at få målt, vurderet og optimeret deres energiforbrug.

Private bygninger til helårsbeboelse udgør

40%

af den samlede bygningsmasse

Blik og Rør anbefaler

- Nyttæk Boligjobordningen, så materialeudgifter til grønne investeringer støttes af ordningen, og indfør mulighed for at boligejere fremover kan opspare flere års fradrag til større tiltag og dermed flere og dybere energirenoveringer
- Styrk finansieringsmulighederne for husejere – særligt uden for de større byer – som ønsker at foretage energirigtige renoveringer eller optimeringer af energiforbruget, fx gennem en garantipulje, som banker og realkrediinstitutter kan bruge til at risikodække lån til kunder
- Styrk økonomien og kvaliteten i varmepumper ved at forhøje støttepuljen til omlægning fra oliefyr til varmepumpe og ved at gøre den statslige VE-godkendelsesordning obligatorisk, så der sikres en høj kvalitet i installationerne.

(6) Realdania. Energirenovering af den private boligmasse. 2017

4. SÆT KRAV OM ENERGIEFFEKTIVISERING AF BOLIGER I DEN ALMENE SEKTOR

Der er i alt cirka 600.000 almene boliger i Danmark. Det svarer til en femtedel af den samlede boligmasse. Klimapartnerskabet for bygge- og anlægssektoren, som på regeringens opfordring har set på CO₂-reduktionsmuligheder i branchen, vurderer, at hver tiende almene bolig står over for renovering, og at samlet set 120.000 almene boliger bør renoveres frem til 2030. Det vil – udover en vigtig CO₂-reduktion – spare 500 GWh og 78.000 ton biomasse.

Størstedelen af den almene boligsektor har allerede fokus på energibesparelser. Men renoveringer bremses desværre ofte af rammebetingelser som fx anlægsloftet og utilstrækkelige rammer for Landsbyggefonden. I Landsbyggefonden ligger nemlig godkendte almene byggeprojekter for 18,4 milliarder kroner, som blot venter på godkendelse fra regeringen. Det vil ikke koste staten noget at frigive disse projekter. Pengene i Landsbyggefonden er nemlig indskudt af de almene beboere selv. Til gengæld vil det samlede renoveringsarbejde kunne generere omkring 35.000 fuldtidsstillinger fordelt på alt fra bygningsarbejdere og ingeniører til chauffører og fødevarearbejdere. Ifølge beregninger kan renoveringerne nedbringe CO₂ med 50.000 ton om året, og det kan ske relativt hurtigt, fordi renoveringssagerne allerede er vedtaget af boligorganisationerne, kommunerne og Landsbyggefonden. (7)

Det er derfor positivt, at regeringen har fremlagt et forslag til en boligaftale, hvor der sikres midler til grønne renoveringer af den almene boligmasse. Blik- og Rørarbejderforbundet anbefaler, at aftalen vedtages, og at der arbejdes politisk mod at sikre, at den samlede almene boligmasse energirenoveres.

Blik og Rør anbefaler

- Frigiv Landsbyggefonden, så der åbnes op for de 453 godkendte (og finansierede) renoveringsopgaver, som står i kø
- Indfør krav om energirenoveringer på 3 procent årligt af boligselskabers samlede bygningsmasse
- Giv boligselskaberne mulighed for at optræde som energiselskab, så de kan investere i mere energirigtige løsninger.

(7) <https://bl.dk/politik-og-analyser/temaer/boligaftale-2020-almene-boliger/klimapotentiale-ved-renoveringer/>

BLIK OG RØRS ANBEFALINGER

1. En grøn renoveringsstrategi

- Iværksæt en grøn renoveringsstrategi for Danmark, der som minimum lever op til kravene i EU's bygningsdirektiv
- Indfør incitamentordninger, som kompenserer bygningsejere for at foretage energibesparende renoveringer som fx brug af fjernkøling ved havvand eller genbrug brugsvand og regnvand, hvor det er muligt

2. Indfør krav til indeklimaet i alle kommunale bygninger

- Indfør krav om udarbejdelse og efterfølgelse af kommunale indeklimahandlingsplaner, som indbefatter alle kommunale bygninger, hvor der færdes mange mennesker til dagligt
- Afskaf anlægsloftet permanent, så kommunerne har mulighed for at investere i energirenoveringer og bedre indeklima
- Indfør krav om at kommuner og regioner skal energirenovere 3 procent af bygningsmassen årligt, som det allerede kræves for statens bygninger.

3. Styrk incitamentet for energioptimering i private boliger

- Nytænk Boligjobordningen, så materialeudgifter til grønne investeringer støttes af ordningen, og indfør mulighed for at boligejere fremover kan opspare flere års fradrag til større tiltag og dermed flere og dybere energirenoveringer
- Styrk finansieringsmulighederne for husejere – særligt uden for de større byer – som ønsker at foretage energirigtige renoveringer eller optimeringer af energiforbruget, fx gennem en garantipulje, som bankerne og realkreditinstitutterne kan bruge til at risikodække lån til kunder
- Styrk økonomien og kvaliteten i varmepumper ved at forhøje støttepuljen til omlægning fra oliefyr til varmepumpe og ved at gøre den statslige VE-godkendelsesordning obligatorisk, så der sikres en høj kvalitet i installationerne.

4. Sæt krav om energieffektivisering af boliger i den almene sektor

- Frigiv Landsbyggefonden, så der åbnes op for de 453 godkendte (og finansierede) renoveringsopgaver, som står i kø
- Indfør krav energirenoveringer på 3 procent årligt af boligselskabers samlede bygningsmasse
- Giv boligselskaberne mulighed for at optræde som energiselskab, så de kan investere i mere energirigtige løsninger.